

О Т Ч Е Т

за дейността на Център за качество на стоките и потребителска защита за академичната 2017/2018 година

*Разработен от: доц. д-р Теменуга Стойкова
ръководител на „Център за качество на стоките и потребителска защита”*

Центърът за качество на стоките и потребителска защита е създаден с решение на Научния съвет на НИИ, обсъдено и одобрено от АС на ИУ – Варна в края на месец юни 2016 година. Правилата за работа на ЦКСПЗ бяха приети от АС на ИУ – Варна на 24.11.2016 г. Изготвените Правила за работа на Центъра за качество на стоките и потребителска защита (ЦКСПЗ) бяха съобразени с утвърдените промени от АС от 24.03.2016 г. за функционирането на Научноизследователски институт към ИУ – Варна (НИИ) и центровете към него.

Предмет на дейност на Центъра е разработването на проекти, извършването на научни изследвания, изготвянето на обосновки, стандарти, експертизи и пазарни проучвания за потребностите на бизнеса, държавата и местните органи чрез използването на съвременни средства и методи. Той препоръчва и предоставя специалисти и консултантски услуги за оценка, контрол и управление на качеството, стандартизация, разработване и внедряване на Системи за управление и стандарти, сертификация на системи и продукти, изготвяне на експертизи. ЦКСПЗ осъществи през академичната 2017/2018 година някои от предвидени дейности, свързани с целите на функционирането му.

1. Дейности на ЦКСПЗ през академичната 2017/2018 година

Основните цели на дейността на ЦКСПЗ в отчетния период бяха насочени към продължаване на заложените идеи, започнати през първата година от неговата дейност:

- *организиране на международни и национални научни прояви – кръгли маси, дискусии, научни публикации относно качеството, безопасността на стоките, техния контрол, оценка, опаковка, съхранение и защита на потребителските интереси;*

- *утвърждаване на установените контакти и съвместни инициативи с държавните, местните структури и бизнеса, ангажирани с въпросите за качеството на стоките, неговото формиране и контрол, правната защита на потребителите и съществуващите нелоялни практики;*
- *засилване на връзката: бизнес – обучение на кадри от ИУ-Варна – практическа реализация, в областта на качеството на потребителските стоки и защита интересите на различните групи потребители;*
- *организиране на дискусии с участието на международни и национални учени, отговорни държавни експерти, нотифицирани органи, акредитирани лаборатории, митнически служители и икономически оператори относно възможностите за гарантиране качеството и безопасността на потребителските стоки на българския и европейския пазар;*
- *представяне от производители, контролни и нотифицирани органи на постигнатите резултати относно осигуряване пускането на пазара на безопасни стоки, както и предоставяне на списания, флаери, указания, консултации от експерти;*
- *международен обмен на научни резултати от изследвания и подобряване информираността на потребителите по въпросите за качеството на стоките и възможностите за тяхната защита.*

1.1. Завършване на проект за частично финансиране на международен научен форум – НПК-213/2017 на тема „Качество и безопасност на потребителските стоки”

Основната цел на проекта беше свързана с развитието на политиката на ИУ – Варна за сътрудничество и взаимодействие на икономическата наука с външната бизнес среда, създаване на възможност за контакти между различни учени, изследователи, докторанти, студенти, представители на бизнеса, специалисти и потребители, които да обменят идеи и полезни бизнес практики в областта на качеството и безопасността на потребителските стоки.

За изпълнение на проекта беше проведена международна кръгла маса на 1 юни 2017 година под егидата на Министерството на икономиката със съдействието на ДАМТН, Комисията за защита на потребителите и участието на учени от Университети в България, Русия и Украйна.

Работата по проекта продължи и през учебната 2017/2018 година. Изнесените 26 доклада от международни и наши учени, специалисти и експерти от практиката бяха

систематизирани, оформени в сборник и предадени за печат. Отпечатаният сборник в издателство „Наука и икономика“ при ИУ-Варна беше изпратен на чуждестранните участници (повече от 40), на българските участници и гости на кръглата маса. На участниците с доклади бяха отпечатани и връчени сертификати.

Сборникът с докладите беше допълнително обработен, качен в електронен вариант на сайта на университета в раздел *Научна дейност*, структурен елемент „Сборници от научни конференции“ и индексиран в две бази данни:

➤ RePEc;

➤ *Российской научной электронной библиотеке elibrary.ru*

(Российской системе индексации научной литературы).

Целите на проекта бяха изпълнени: обединиха са мненията и становищата на държавни, общински и частни контролни органи, икономически оператори и научни работници относно актуалните проблеми за качеството и безопасността на потребителските стоки; изнесени, отпечатани и разпространени бяха актуални научни международни изследвания относно безопасността и фалшификацията на потребителските стоки и осигуреността с кадри с висше образование, които са подготвени за решаване проблемите на качеството на потребителските стоки; осигури се възможност за широко обсъждане на проблемите и изграждане на стратегия за развитие и гарантиране на пазара на безопасни стоки.

Научната проява даде възможност за подобряване на научното и образователно равнище на обучаваните студенти в ИУ – Варна, за информираността на широката общественост за качеството и безопасността на стоките, за развитието на научните идеи и изследвания в това направление. Широката разгласа в медиите на проявата и на сборника с научните доклади осигури публичност на научните достижения и повиши авторитета на ИУ – Варна и на научното звено, организатор на проявата.

1.2. Проект за частично финансиране на международен научен форум за 2018 г., на тема „Качество на стоките и защита на потребителите“

Проектът за научна проява, кандидатстващ за частично финансиране през 2018 г. (заповед №РД 14-994/2018г.), е посветен на актуални за обществеността и науката въпроси за качеството на стоките и защитата на потребителите. Той е продължение на заложените цели и задачи на Центъра за качество на стоките и потребителска защита, свързани със създаване на по-тясна връзка между

съвременните международни научни достижения, държавните и частни контролни органи, специалисти от практиката, потребителите и обучаваните студенти, свързани с осигуряване качеството на стоките, защита интересите на потребителите, опазване на общественото здраве и решимостта да се търсят решения за прилагане на академичните постижения в практиката.

Международната кръгла маса се проведе на 15 март 2018 година, по случай Световния ден на потребителите, отново под егидата на Министерството на икономиката. Нейна основна цел беше дискутирането на проблемите по осигуряване и гарантиране пускането на пазара не само на безопасни, но и на качествени стоки, ролята на надзора на пазара и приетите добри практики, възможността за правна защита интересите на потребителите и установените добри практики, ролята на нотифицираните органи и акредитираните лаборатории, както и възможността за по-добро обвързване на държавните органи, бизнес организациите и образованието за подготовката на специалисти с висше образование в областта на качеството и потребителската защита.

В работата на кръглата маса участваха повече от 50 специалисти, представители на: Държавната агенция за метрологичен и технически надзор (ДАМТН); Комисията за защита на потребителите (КЗП); Регионалната здравна инспекция – Варна (РЗИ); Митница Варна; икономическите оператори на пазара с потребителски стоки; изследователски центрове и лаборатории от страната и чужбина; потребителски организации; потребители; преподаватели и учени от ИУ-Варна, от водещи икономически университети в Русия и Украйна.

Представени и дискутирани бяха общо 23 доклада, включително 11 на учени от чужбина и 12 на учени, специалисти и експерти от страната. Основните теми на научните изследвания бяха по въпросите за: качеството на стоките и опаковките - оценяване, идентифициране, фалшифициране и рециклиране; приложението на съвременни методи за изследване и гарантиране на тяхната безопасност; добри практики по гарантиране правата на потребителите; проблеми и необходими промени в нормативните изисквания; роля на стоковедната наука за подготовката на кадри в областта на качеството и защита на потребителите. Особен интерес предизвикаха темите за: вторичните продукти от рециклирани материали; гарантиране безопасността на електроуреди; ролята на лабораториите за обезпечаване качеството на обувки; съвременни методи за идентификация на изделия от порцелан; европейски нормативни

изисквания към питейната вода; оценка и съхраняемост на шоколад; качество на продукцията от фермерските пазари.

Експертите от ДАМТН, КЗП и РЗИ представиха ролята на надзора на пазара, посочиха примери за опасни стоки, прилагани нелоялни търговски практики.

Юристи и научни работници от ИУ-Варна представиха изследвания относно правната защита на потребителите. Те предложиха промени в нормативната уредба, които да защитят потребителите при нарушени права относно покупка на некачествена стока, предявяване на рекламации и обезщетения за вреди. От ръководителя на центъра - Доц. д-р Теменуга Стойкова бяха представени възможностите на ИУ-Варна за подготовката на висшисти с квалификация да работят на всички етапи от жизнения цикъл на стоките, при гарантиране, удостоверяване, надзор на качеството и защита интересите на потребителите.

Представителите на икономическите оператори, държавните структури и контролните организации, митницата, изследователските центрове, лаборатории, потребителите и студентите участваха в предизвиканите дискусии по направленията на кръглата маса и изложиха своите становища и предложения.

Бяха подготвени и раздадени на всички участници и гости отпечатани учебни материали относно нелоялни практики на търговци при предлагане на стоки на пазара, права на потребителите при получаване на некачествена стока, начини за предявяване на рекламации, правила за проверка безопасността на различни нехранителни стоки, правила за продуктова сертификация и контрол. Кръглата маса с международно участие и резултатите от нея получиха широка медийна гласност и бяха отразени от радио Варна, БНТ 2, информационни агенции, facebook, You Tube, сайтове на съорганизаторите, икономическите оператори.

Проведеният международен научно-практичен форум укрепи сътрудничеството между заинтересованите страни за системен надзор на пазара, гласност на нелоялните търговски практики, анализ на движението на цените и съответствието им с обявеното качество, предпазване от фалшифицирани и опасни стоки, подобряване на информираността и правната осигуреност на потребителите.

Докладите от форума бяха систематизирани, технически редактирани и отпечатани в издателство «Наука и икономика», ИУ-Варна в сборник със заглавие «Качество на стоките и защита на потребителите».

Сборникът беше подготвен в електронен вариант, поставен на сайта на университета в рубриката «Сборници от научни конференции» и индексирани в системата RePec.

Проведената кръгла маса даде насока на изследователския интерес, оказва положително въздействие върху обществените нагласи и своевременна реакция от страна на държавните институции за засилване връзката на икономическата наука с бизнеса, за включване на научните резултати в образователния процес, за качеството на подготвяните кадри от ИУ-Варна за целите на гарантиране, контрол на стоките и защита интересите на потребителите.

Реализираха се научни и социални идеи, които дадоха възможност за утвърждаване имиджа на ИУ – Варна, НИИ и потвърдиха актуалността на приоритетите, заложи в целите на ЦКСПЗ.

1.3. Системно беше упражнявана консултантска и експертна дейност към Българския институт за стандартизация (БИС) в Техническите комитети по въпросите за осигуряване и управление на качеството, по стандартизация на качеството на материали и стоки от стъкло и керамика.

20.08.2018 г.

Ръководител ЦКСПЗ:

/ Доц. д-р Теменуга Стойкова /